

TORONTAI

Ara 1 Din	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Vel. Becskerek, Obiljyeva (Zepolya) u. 1 Telefonaszámok: Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 21 Sürgönycim: Torontól, Velti Becskerek	POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ	Az előfizetés ára:	Ara 1 Din
	Egész évre 300 D Félévre 150 D Hirdetések díjazás szerint Megjelenik naponta délután			

Elkészült a vádirat a frankhamisítók ellen.

Budapest, febr. 1.

A Magyar Távirati Iroda jelenti, hogy az ügyészség elkészítette a vádiratot, amely hetvenkét nyomtatott oldalra terjed.

Windischgrätz szerepe.

A vádirat Windischgrätz Lajos herceg, mint tettes, Gerő, Virágh, Paragh, Hála, Kiss, Ágoston, Velőssy, Sarf, Hampel, Spanning Nádosy, Rába, Hajts és Kurtz ellen a büntető törvénykönyv 203-ik szakasza alapján, azért, mert Windischgrätz 1925 nyarán, de már 1923-ban és 1924-ben (az előkészületek akkor tette) 28-30.000 darab ezerfrankost utánoztatott. Ausztriából és Németországból a szükséges anyagokat beszerezte, Gerő és Rába utján megvásárolta az utanzáshoz a kellékeket, a prést és a különféle más gépeket és az arra vállalkozó Virágh, Paragh, Sarf, Hampel, Spanning és Ágoston segítségével előbb a papirost, majd az utanzátoakat elkészítette, ezután pedig Zadravetz lakásán és a Nemzeti Szövetség helyiségében kiválasztott nyolcezer darabot és azt Ferdinándy, Winkle és Eber közreműködésével Jankovich, Marsovszky, Mankovich, Hollandiába, ifj. Andor Olaszországba, Olesváry pedig Németországba vitte értékesítés végett. Az ezeknek átadott nyolcezer darab utanzatot Szörösey József és Zadravetz szortírozták. Windischgrätz megbízásából Gerő 1925 elején Németországba utazott a papiros tanulmányozására és beszerzésére. A hazaküldött anyagot a térképészeti intézet retek-utcai helyiségében helyezték el, ahol fényképeket, majd kliséket gyártott.

Nádosy szerepe.

Nádosy Imre szándékosan előmozdította a hamisítást, amennyiben résztvett megbeszéléseken és türtte, hogy rá hivatkozzanak. Tekintélyével befolyásolta a vállalkozók elhatározását. Továbbá közhivatali ténykedése révén hat egyének részint hamis adatokkal kiállított utlevelet adott, három egyének pedig hamisított adatokkal futárigazolványt. Rábészülésére Baross Gábor postatakarékpénztári igazgató négyszáz millió koronát szolgáltatott ki, hogy azon kivált-hassák a Tűzhely banknál letétbe helyezett ezeröttszáz darab hamisítványt, amelyet Marsowszky a vállalkozásra felvett adósságaira adott fedezetül.

Miben vétkes Rába?

Rába Dezső, Windischgrätz titkára, azzal követte el a vádiratban emelt bűnrészességet, hogy Kölnből

papirost, Tokajból kádakat, Bécsből pedig szitát rendelt a pép elkészítéséhez, az utanzatok forgalombahozatalát pedig elősegítette azzal, hogy Ferdinándy rávette, hogy erre alkalmas egyéneket toborozzon és ezeket Zadravetz lakására vitte, ahol esküt tettek.

A bűnszegedek.

Kurtz Rezső, a térképészeti intézet főnöke bűnös abban, hogy Gerőnek megengedte az utanzatok készítését, sőt távozásakor rábirta utódját, Hajts ezredet, hogy a hamisítást továbbra is engedélyezze. Ferdinándy, Eger, Winkle és Szöröseyt bűnszegédi bűnrészességgel vádolja az ügyészség.

Andort és Schwetzet, mert Milánóba utaztak, hogy a hamis ezerfrankos bankjegyeket ott forgalomba hozzák. Erbert pedig azért vádolja a vádirat, mert Andor közreműködését ajánlotta.

Zadravetz István tábori püspököt azzal terheli a vádirat, hogy közreműködésével szándékosan előmozdította a bűnyűg lefolytatását. Megeskette Ferdinándy, Olchváryt, Mankovichot, a hamisítványokat a lakására vitette és megszámlolta.

Nádosyt okirathamisítással is vádolják.

Nádosyt az említett büncselekményen kívül az ügyészség hatrendbeli közokirathamisítással, Windischgrätz hatrendbeli, Rábát pedig háromrendbeli közokirathamisításra való felbujtással vádolja.

Nádosyt azért, mert ismeretlen nevű bizalmasa révén hat hamis adatokkal kiállított utlevele ráhamisította a román vizumot és a többieket, mert a büncselekményben közvetítő szerepet vállaltak.

Olchváry ellen kétrendbeli, Baross ellen egyrendbeli bünpártolás címén emelt vádat az ügyészség. Baross ellen azért, mert 400 millió korona kiutalványozásával lehetővé tette a hamisítványok kiváltását és megsemmisítését.

Végül Kovács Gáspárt hamis pénz forgalomba hozatalával vádolja az ügyészség.

Fenntartják a vizsgálati fogságot.

A főügyész az előzetes letartóztatásban lévő gyanúsítottakra a vizsgálati fogság fenntartását kéri. Olchváry kiadatására lépéseket tesz, míg Jankovichék kiszolgáltatása érdekében akkor fog intézkedni, amikor a hágai bíróság ítéletét már végrehajtották.

Stif, Polnai, Halász, Azurik, Kovács Tivadar és Kovács Tivadarné

ügyében megszüntette a további eljárást.

A vádirat indokolása.

A vádirat indokolása szerint, Windischgrätz Lajos herceg 1923. év nyarán több barátjával, akiket nem akar megnevezni, elhatározta, hogy hazafias célra frankot hamisít. Windischgrätz vallomásából azonban nem állapítható meg ez a cél, viszont nem állapítható meg kétségtelenül az ellenkezője sem. Nem bizonyítható azonban rá, hogy anyagi előnyei lettek volna a hamisításból. Vallomásában kifejezetten kijelentette, hogy hazája érdekeit tartotta szem előtt.

Gerő László műszaki tanácsos, Hajts és Kurtz, a térképészeti intézet igazgatói és a térképészeti intézetnek többi, a hamisításban résztvevő munkásai azzal védekeznek, hogy Nádosy Imre országos főkapitány részvétele az ügyben, bennük azt a meggyőződést kellette, hogy hazafias munkában vesznek részt.

A frankhamisításban résztvettek mintegy 24-25 ezer darab ezer frankos bankjegyet hamisítottak. A hamisítványokat elkészülésük után Zadravetz István lakására vitték, majd onnan a Nemzeti Szövetség helyiségeibe, majd később Windischgrätz Lajos herceg lakására. A hamisítványok osztályozása és megszámlálása Zadravetz lakásán kezdődött meg, aki ugyanez alkalommal kivette a hamis frankok terjesztésére megbízott egyénektől a „kötelességi” esküt.

Rába vallomásából nyilvánvalóan megállapítható, hogy Zadravetz tudott a hamis bankjegyek készítéséről. Zadravetz ugyan tagadja ezt és kijelentette, hogy nem tudta, mi van azokban a ládákban, amit lakására hoztak és csak a terjesztőtől kivett kötelességeskü után tudta meg, hogy a ládákban hamis

Ma, hétfőn indul meg a pótnyomozás, amely valószínűleg a mai nap folyamán be is fejeződik. A letartóztatottak védői egyenlőre ujságírók előtt kijelentették, hogy a gyanúsítottak a büntető perrendtartásra való hivatkozással meg fogják tagadni a francia nyomozók jelenléte esetén a vallomást.

Ujabb kihallgatások.

A budapesti „Reggel” beavatott helyről úgy értesül, hogy a frankügy kivizsgálására kiküldött parla-

pénz van. Ez a vallomás nem állhat meg és így megállapítható, hogy Zadravetz ténykedéseivel tudatos büncselekményt követett el.

Baross Gábor ellen azért indítanak eljárást bünpártolás címén, mert a hozzáforduló Nádosy Imre ajánlatára kiutalt Mankovichnak 400 millió koronát a Tűzhely takeréknél letétbe helyezett 1500 drb hamis frank kiváltására. Hamis pénz forgalomba hozatala miatt azonban ellene vádat emelni nem lehetett.

Szörösey József tagadja bűnrészességét, mint bűnrész azonban elene vall az, hogy Kozma Gyula, a M.T.I. vezetője kijelentette Bethlennek még 1925. év nyarán, hogy a Magyar Nemzeti Szövetség helyiségeiben, hallomása szerint, hamis frankosokat őriznek. Bethlen akkor Perényi báróval közölte ezt a tényt azzal, hogy megnyugtató választ vár. Perényi válaszában kijelentette, hogy ez a tény nem felel meg a valóságnak, mert hamis pénzről egyáltalában nem tud. Bethlen azonban Prónay államtitkár után Nádosyt utasította a vizsgálat lefolytatására, amely természetesen eredménytelen volt. Időközben a Nemzeti Szövetség helyiségeiből 19 ezer darab hamis ezerfrankost Windischgrätz lakására, 6000 darabot pedig Szörösey lakására szállítottak. Ennek a 6000 darabnak a sorsáról a nyomozás még most sem tudott semmi pozitívumot megállapítani.

A belügy- és igazságügyi miniszter távozik.

A belügyminisztériumhoz közelálló körökből úgy értesül a „Hétfői Napló”, hogy Rakovszky Iván belügyminiszter szanatóriumba megy, a frankügy főtárgyalásáig azonban megtartja tarcáját. Pesthy Pál igazságügyminiszter pedig meg egyezett Bethlennel, hogy miniszterségéről lemond és átveszi a napokban elhunyt Nyirő örökét — az itélő tábla elnöke lesz Budapesten.

menti bizottság ma vagy holnap kihallgatja Vass népjelleti minisztert és Nádosy volt országos főkapitányt.

TÖZSDE

Február 1.

Beograd. Newyork 5660-67¹/₂, London 27595, Páris 213-15, Zürich 1094¹/₂, Milánó 228¹/₂-29, Berlin 1351-53 Bukarest 2480-

25¹/₂, Prága 16780-16810, Bécs 798-99¹/₂, Budapest 797¹/₂.

Zürich. Beograd 915¹/₂, Páris 1955, London 2522¹/₂, Newyork 518¹/₂, Milánó 2089, Berlin 12345, Wien 7302¹/₂, Prága 1535, Budapest 7260, Bukarest 232¹/₂, Brüsszel 2357¹/₂.

A folyamhajózási törvény a szupstínában.

Beograd, febr. 1.

A képviselőházat ma reggel 10 órakor nyitotta meg Trifkovity Márkó házelnök.

Napirenden szerepelt a folyamhajózási törvényjavaslat, amelyet Miletity Krszta terjesztett elő rövid ekszpozé kíséretében. Az ekszpozében kifejtette a közlekedési miniszter azokat az okokat, amelyek szükségessé tették a törvény meghozatalát. A hajózási szindikátus átvett állománya 21 hajó, 60 remorquer és 577 slepp.

Az ülés lapzártakor még folyik.

Az SHS állam angliai tartozásai.

Beograd, febr. 1.

Jól informált körökben arról adnak hírt, hogy Sztojadinovyty pénzügyminiszter amerikai utjáról hazatérőben Londonban is megáll, hogy az SHS állam angliai tartozásai ügyében megállapodásra jusson.

Népgyűlések mindenfelé.

Beograd, febr. 1.

A tegnapi nap a népgyűlések jegyében folyt le.

Radics Sztepán Szarajevóban tartott nagy népgyűlést, amelyen a muzulmánok politikai orientációjára akarta megadni a döntő lökést. Nem nagy eredménnyel azonban, mert a népgyűlés közönségének csak igen kis része került ki a muzulmánokból. Magának Radicsnak a beszéde is meglehetősen színtelen volt. Beszédének tartalma ugyszólván abban az egy mondatban foglalható össze, hogy a muzulmánoknak vagy a Radics-pártba, vagy a radikális-pártba kell belépniük, mert ez esetben érhetik el a teljes egyenjogúságot.

Pribicevity Szvetozár Mariborban tartott népgyűlést, amelyen a kormány működését és pénzügyi politikáját kritizálta.

Davidovity Ljuba Nisben tartott népgyűlést, amelyen bejelentette, hogy a demokrata-párt erőlyes harcot kezd a mostani kormánykoalíció ellen.

Öngyilkos diákleány. Beogradban tegnap délután Eskenári Natália negyedéves egyetemi bölcsészethallgató az egyetem harmadik emeletéről leugrott és meghalt. A leány tettét szerelmi bánatból követte el.

Dr. Földes
Margit-
crém,
puder,
szappan
csodaszéppé teszi.
Ujból mindenütt kapható.
Vezérképviselet:
Heller, Vel. Kikinda.

Uj pénzügyi megoldás előtt a pancsevó—beográdi hid.

Beograd, febr. 1.

A pénzügyi bizottság megfeszített munkája után végre a tegnapi napon némi szélesönd állott be a politikai életben. Minthogy az ellenzéki pártok vezetőinek legnagyobb része nem tartózkodik Beogradban, maguk az ellenzéki pártok is tétlenségre voltak kárthatva. A kormány köreiben különben is az a vélemény, hogy az ellenzékben nincs egyöntetűség a jelenlegi politikai helyzetre nézve. A kormány-pártokban pedig megszilárdulás vehető észre, amit az is bizonyítani látszik, hogy Radics Sztepán Szarajevóba való utazása előtt fölkereste Pasity miniszterelnököt a lakásán és mintegy 2 óra hosszág tanácskozott vele. Ennek a hatása meg is látszott Radics tegnapi szarajevói agitációs beszédén, amely a szokottól eltérően teljesen színtelen és meglepően mérsékelt hangú volt. Radikális körökben meglepéssel fogadták ezt a beszédet, amely után azt hiszik, hogy a két párt közötti szívélyes viszony — amely az utóbbi időben meglehetősen feszült volt — újra teljes egészében helyreállt.

A tegnapi nap egyedüli politikai eseménye az a három órás minisztertanács volt, amelyen Pasity elnökölt. A minisztertanácsban Miletity Krszta közlekedésügyi miniszter beszámolt a hajózási szindikátus likvidálásának ügyéről és Timotievity Koszta demokrata képviselő javaslatáról, amely a likvidálás zavartalan lefolyását akarja célozni az által, hogy az ügyet egy választott bíróság elé kívánja utalni, amelyben két államtanácsos és

a fellebbviteli bíróság két birája foglalna helyet.

A minisztertanács Timotievity javaslatát azonban elvetette, mert törvénytelen és alkotmányellenes. A szerződésben, amelyet az állam annak idején a szindikátussal kötött nincs belevéve egy ilyen döntőbíróság kiküldésének lehetősége, ilyenformán az állam, mint az egyik peres fél, nem oktrojálhat a szindikátusra — a másik peres félre — egy választott bíróságot.

A február 3-ikán megnyíló szemmeringi vámerkezletről tanácskozott ezután a minisztertanács, amelyen az SHS állam, Olaszország, Csehszlovákia és Ausztria vesznek részt. Ezen az értekezleten egy közös eljárás megindításáról van szó, amely Németország magatartása miatt vált szükségessé. Németország ugyanis a tranzító áruk vámját, amelyek Ausztriából és Csehszlovákiából indulnak Hamburgon át külföldre, annyira leszállította, hogy a jugoszláv és olasz kikötők válság elé kerülnek.

A filadelfiai Kiállítás ügyéről tanácskozva, a kormány úgy döntött, hogy minden előkészületet a részvételre nézve egyelőre beszüntet.

Miletity Krszta jelentette ezután, hogy három nagy belga bank egy milliárd 500 millió dinár penzkölcsönt ajánlott föl a Kraljevó—Raska vasuti vonal kiépítésére és a pancsevó—beográdi híd létesítésére. Ez a kölcsön kizárólag pénzügyi és a kölcsönadók a munkálatokra nem reflektálnak. A kormány megvizsgálja most a kölcsön feltételeit és később fog véglegesen dönteni ebben az ügyben.

Szabályozzák a kocsi-közlekedést.

A kocsisok okozta károkért a tulajdonosok felelősek.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, febr. 1.

Megirta a „Torontál”, hogy a közlekedést szabályozó 1910. évi szerbiai kormányrendeletet kiterjesztették a Vajdaságra is. A törvényerőre emelt rendelet részletesen szabályozza a nyilvános utakon való közlekedést és pontosan előírja a közlekedésbe helyezhető járművek méreteit, valamint a tehersúly maximumát.

A kormányrendelet most érkezett meg Beeskerekre és főbb rendelkezései a következők:

Az összes nyilvános utakon a járművek csakis a kocsivezető balkeze felé eső részen közlekedhetnek. Keskeny utakon az összes kocsi kikerül a teherrel megrakott járműveket. Hogyha olyan keskeny az utast, hogy a kocsi egymás mellett alig férnek el, az üresnek meg kell állnia és bevárnia a teherrel közlekedő kocsi elhaladását. Tilos két kocsinak egymás mellett haladnia. Ez csak akkor engedélyezett, ha az egyik jármű a másik elébe akar vágni. Szigorúan tilos a kocsikat felügyelet nélkül hagyni az uttesten, még abban az esetben is,

ha a lovakat kifogták. A hidakon, átjárókon tilos a veszteglés. A személyszállító kocsikat éjjeli közlekedésnél ki kell világítani, mégpedig az ülés baloldalán. Ha egymás mögött több kocsi halad és kocsisort alkot, elegendő, ha az első van kivilágítva. Az utak rongálását és a közlekedést akadályozó tárgyak hátrahagyását a rendelet szigorú bírságokkal sújtja.

Kocsivezetők tizenhat éves ifjaknál fiatalabbak nem lehetnek. A józanság a közlekedés közben feltétel. Helyüket menetközben nem hagyhatják el.

Érdekes a rendelet az a része, amely a kocsi által okozott károkért anyagilag a tulajdonost is felelőssé teszi. Kivéve, hogyha a kocsi a tudta és beleegyezése nélkül indult utnak.

A kormányrendelet szabályozza a kocsi méreteit is. A maximális hosszúság (a rud leszámításával) nem lehet több 7 méter és 80 centiméternél, a szélesség pedig 2 méter 40 centiméternél. A kerek átmérete az egy méter hatvan centimétert nem haladhatja túl. A megrakott négykerekű kocsi terhével együtt nem mérhet tizenkét tonnánál, a kétkerekű kocsi hat tonnánál többet. A kétkerekű kocsi legfeljebb öt, a négykerekűbe pedig nyolc lovat szabad befogni. Személyszállító kocsi három, illetve hat ló felhasználását írja elő a rendelet maximumnak.

HIREK

— febr. 1.

Halálozás. Részvétellel értesülünk róla, hogy Beeskerek egyik legöregebb polgára, Schwan János 81 éves korában tegnap meghalt. Az elhunytban Schneider János dobozgyáros és Bobek György apósukat gyászolják. Temetése ma, hétfőn délután fél 5 órakor megy végbe az Ete-sova-utca 22 számú gyászházból. A gyászmise az elhunytért csütörtök reggel 7 órakor lesz a róm. kath. plébánia-templomban.

Gazdaság és közművelődés Ruszkoszélon. Szép ünnepség volt január 30-án Ruszkoszélon (Kisorosz) népének. Az ottani gazdakör előadó estét rendezett, melyre Marton Andor, a központi hitelszövetkezet igazgatója és dr. Farkas Geiza is eljöttek. A vendégeket Eördögh Ferenc bíró fogadta magyaros vendégiszérettel, Palfy Sándor plébános lelkes szavakkal nyitotta meg az előadást, azután átadta a szót Farkas Geiza dr.-nak, aki az emberi művelődés történetéről beszélt. Utána Marton Andor a helyes gazdálkodás mai feltételeiről tartott igen értékes előadást. A termet zsufozásig megtöltö kisoroszi gazdanép és értelmiség mindkét előadást a legnagyobb figyelemmel és megértéssel halgatta. Ezután egy kedves szavazat következett, majd négy táncos pár kitünő betanulással és a nézőket is fellekesítő lendülettel mutatott be egy csárdásnégyest. Erre két gyönyörű leány fehér ruhákban, fátlyakkal tündértáncot járt, mely valóban megérdemelte ezt a nevet. Az előadás után a hitelszövetkezet helyiségében társasvacsora volt, majd reggelig tánc, melynek kedvéért még az öregek is hamarosan félbeszakították gazdasági és hitelügyi tanácskozásukat. Az est reggelig a legszebb hangulatban telt el.

Másnap este az ujonnan alakult ruszkoszéloni róm. kath. legényegylet adta elő Zágony István: „Falusai eset”-ét az „Ekkis baj van Csavaj-dáéknál” címen. A jól sikerült műkedvelői előadásokon közreműködtek Gázsó Rózsa, aki Juli szerepében az egész előadás lelke volt, Rátz Vilma Mari szerepében volt kifogástalan, a férfiak közül Barta József kitünően megrajzolt bíróját és Gázsó Mihály Diamant zsidóját keltettek főleg nagy tetszést. A többi szereplők, névszerint Nyári Gáspár, Vida Ferenc, Barta Mihály, Csikós István és F. Barta József is mind tudásuk legjavát adták és nagyban hozzájárultak az est sikeréhez. Mindkét nap oly fényes erkölcsi sikerrel járt, azon a nagyszámúban megjelent falubelieket és környékbelieket az agilis rendezőség oly igaz élvezethez juttatta, hogy a két napos ünnepség soká fog élni a ruszkoszéloniak emlékében.

* A „Szlávija” sportegylet álarcosbálja. Mint már jeleztük a „Szlávija” sportegylet február 6-án a „Klub”-kávéház összes termeiben nagyszabású zártkörű álarcosbált rendez, amelyre már is nagyban folynak az előkészületek. A rendezőség mindent megtesz a bál sikerének biztosítása érdekében és az előkészületek, valamint a jelek után itélve a rendezőség igyekeztét a legteljesebb siker fogja koronázni. Jegyek elővételben már most kaphatók Grünfeld Ármán ékszerész üzletében és a tagoknál. Páratlan kedvezményt kap ötven ezer dináros tűzbiztosítás formájában, ha egy évre előfizet a „Torontál”-ra.

Tüzlött tüzlőtöte dezte ha amely a nagy sikés, amész az együtt m alatt szé első díj a legtöbb több lap díjat W kettős Annus v

Tüz a Tegnap ki a nov mintegy A tüzet hogy az gató tele oltóságog hogysen logküldö küldeni vigan pu

* Mod diákokna 4-én. Ol február (6 hét) 80 Kedden, tól gyert teknek. részesül táncotna

Anyak Cvejity S Jagodics számos kov Lász kov) Er vasuti gé deljan) keresked Dragan Mária. — és Juhás voj föld Dévity D Julianna és Grasz asztalos Schuber Weber József Paulina.

Szület Mirjana nyerges, Miaden — Milan

anya M József mer Ru renc. — anya K szerelő, Matej ro jin Sánd száva. — Istvan. — segéd, f napaszám kovity é Mária. leánya cseled, f földmive József g Alice. — szolgál, Radivoj Bereczki Mátyás. kás, fia háztartás Márton e zabeta. — hivatalno Mátyás

Halál gánzó. földmive

Tüztöltő-bál. A becskerei önkéntes tüztöltőtestület szombat este rendezte hagyományos táncmulatságát, amely a Klub-kávéházban folyt le nagy sikerrel. A nagyszámú közönség, amelynek sokáig felejthetetlen lesz az estély, a reggeli órákig együtt maradt. Az éjfél szünet ideje alatt szépségverseny volt, amelynek első díját Weibl Mariska nyerte, aki a legtöbb lapot kapta, míg a legtöbb lap eladása révén a másik első díjat Weibl Rózsika nyerte el. A kettős második díjat Schneider Annus vitte el.

Tűz a noviszádi selyemgyárban. Tegnap délután 4 órakor tűz ütött ki a noviszádi selyemgyárban, amely mintegy fél millió dinár kárt okozott. A tüzet rövidzárlat okozta. Érdekes, hogy az ör jelentése után az igazgató telefonon hívni akarta a tüztöltőtestületet, azonban nem kapott sehogysém kapcsolást, úgy hogy gyalogküldőnek kellett a tüztöltőkért küldeni, természetesen ezalatt a tűz vígan pusztított.

* Modern táncintézet új kurzusa diákoknak és felnőtteknek február 4-én. Old-boy zártkörű családi tanítás február 5-én. Tandíj egész kurzusra (6 hét) 80 dinár. Diákoknak 40 dinár. Kedden, február 2-án délután 4 órától gyermek álarcos bál. Este felnőtteknek. A legszebb jelmezek díjban részesülnek. Mrksity Kariton okl. tanítanár.

Anyakönyvi hírek. Házasságok: Cvejity Szvetozár földmives és Vukov Jagodica. — Gróza Szteván napszámos és Pazsa Katarina. — Bánkov László kereskedő és Tell (Sztankov) Erzsébet. — Liszka Milivoj vasuti géplakatos és Jovanovity (Erdelján) Ruzsa. — Vrzity Szymeon kereskedő és Kojity Vukoszava. — Dragan Szimon földmives és Szucs Mária. — Kósa István cukorkaár és Juhász Katarina. — Mucz Radivoj földmives és Atyin Szófia. — Dévity Deján földmives és Perkity Julianna. — Belity Iván földmives és Grasz Budinka. — Jung Miklós asztalos segéd és Kartye Mária. — Schubert Károly mechanikus és Weber Krisztina. — Grósz János József géplakatos segéd és Degrel Paulina.

Születések: Vijatov Milica, leánya Mirjana. — Kolleth Péter Janos nyerges, fia Sándor. — Fracucanov Mladen napszámos, leánya Ruzsica. — Milanov Milivoj napszámos, leánya Miroslava. — Korcsmáros József kocsi, fia András. — Szommer Rudolf kőfaragósegéd, fia Ferenc. — Katity Iván vasuti fűtő, leánya Katica. — Csapó Pál villanyszerelő, leánya Mária. — Kuzsnyik Matej mérnök, leánya Vera. — Grujin Sándor földmives, leánya Vidozáva. — Leopold Dávid fűtő, fia István. — Gangel János kereskedősegéd, fia János. — Tóth András napszámos, leánya Margit. — Markovity Andrija hivatalnok, leánya Mária. — Sitz Anna munkásnő, leánya Anna. — Radonity Teréz cseled, fia Ferenc. — Sárity Vászta földmives, fia Dusan. — Ronacz József pénzügyi szemlést, leánya Alice. — Engeldinger Ferenc hivataloszolga, leánya Rozalia. — Dévity Radivoj géplakatos, fia Nikola. — Bereczki Mária háztartásbeli, fia Mátyás. — Schumetz Mátyás munkás, fia Mátyás. — Supica Zorka háztartásbeli, fia Szteván. — Róth Márton asztalos segéd, leánya Elizabeta. — Turinszky Gyura vasuti hivatalnok, leánya Olivéra. — Kállai Mátyás kocsi, Etelka.

Halálozások: Laletin Danica magánzó. — Sztaniszlavlevity Márkó földmives. — Krsztin Szvetozár

Becskekerek nappali áramellátása biztosítva.

Nyolcvannégy motor kapcsolódott be a városi áramba. Életbelép az új díjszabás.

Becskekerek, febr. 1.

A becskerei villanytelep átépítésével lassankint megvalósulhat az a nagyszabású program, amelyet a vezetőség a reorganizációs munkálatok megkezdése előtt maga elé tűzött. A nagyhorderejű tervek között az első, a nappali áramszolgáltatás már beteljesedett kívánsága a városnak és a feleknek. A villanytelep az ünnepnapok kivételével, minden munkanapon, nappal is áramot ad és boesájt a fogyasztók rendelkezésére. Az ipari áramszolgáltatás a déli munkaszünet ideje alatt ugyan szünetel jelenleg, de ez az intézkedés csak ideiglenes jellegű, mert rövidesen megkezdik a megszakítás nélküli áramszolgáltatást.

A megvalósulás stádiumába került új tervekkel kapcsolatosan bekövetkező változások felől érdeklődtünk a becskerei villanytelep vezetőségénél, ahonnan a következő felvilágosítást kaptuk:

A nappali áramszolgáltatás eddig déli megszakítással történt, amikor a legtöbb ipari műhelyben amugy is szünetel a munka. A fogyasztók azonban szép számmal jelentkeznek, úgy hogy előreláthatólag rövidesen megkezdhetjük a folytonos áramszolgáltatást. A bejelentett motorok bekapcsolásával biztosítva látszik a nappali áram, amelyet az állami ünnepek kivételével minden nap a fogyasztók rendelkezésére boesájtunk. Jelenleg déli tizenkét órától délután fél kettőig nincs nappali áram, ez a rendszer azonban a fogyasztók számának megnövekedésével rövidesen megszűnik.

A városi villammű áramába eddig nyolcvannégy motor kapcsolódott be. Az új fogyasztók között jelentős a becskerei vasuti műhely, amely eddig saját motorjával dol-

gozott és maga adta a világítást is a műhelyek és az irodahelyiségek részére. A napokban bekapcsolódik a városi villamműbe és az üzem ellátásán kívül a világítási áramot is innen veszi. Egylőre tizenhat órára látjuk el árammal és a fogyasztást tizennégy kilowattal tervezzük. Később azonban felfokozódik a szükséglete negyvenöt kilowattal. A napokban érkezik meg a városi vágóhid hatvan lóerős motorja, amelyet természetesen szintén a villamműbe kapcsolnak be. Ilyenformán tehát kétszázötvenöt biztosítva van a nappali áramszolgáltatás.

Rövidesen megérkeznek a motorok áramfogyasztásának ellenőrzésére szolgáló árammérők, amelyeknek orálapjuk automatikusan eseregélődik fel, amint nappal vagy éjjel történi az áram használat. Erre azért van szükség, mert külön díjtételeket állapítottak meg az éjjeli és külön nappali fogyasztásra.

A napokban életbelépő új díjszabás a következő árakat szabja meg a motorok áramfogyasztására:

Egytől száz kilowattig óránként és havonként nappal 6, éjjel 9 dinár, 101—250 kilowattig 5, illetve 7-50 dinár, 251—500 kilowattig 4-75, illetve 7-15 dinár, 501—1000 kilowattig 4-50, illetve 6-75 dinár, 1001—2000 kilowattig 4-25, illetve 6-40 dinár, 2001—3000 kilowattig 4, illetve 6 dinár, 3001—5000 kilowattig 3-75, illetve 5 dinár 65 para, 5001—10.000 kilowattig 3, illetve 4-50 dinár, 10.000—25.000 kilowattig 2-50, illetve 3 dinár 75 para a motorok áramfogyasztására.

A nappali tarifa reggeli hét órától délután 17 óráig, az éjjeli díjszabás délután 17 órától este 22 óráig érvényes. Éjjel 22 órától reggeli 7 óráig ismét a nappali árakat számítják.

munkás. — Meggyessy Lujza szül. Krén magánzó. — Tyirity Deszánka magánzó. — Zima László magánzó. — Ratkov Verona szül. Balog háztartásbeli. — Halai András napszámos. — Veisz Vilma szül. Rozenstok háztartásbeli. — Boszilkov János napszámos. — Ludányi János magánzó. — Rác Mária szül. Ördög háztartásbeli. — Litricsin Milica szül. Kondán napszámosnő. — Dragisity Drága szül. Osztójity foglalkozás nélküli. — Szabó Anna szül. Engeldinger háztartásbeli. — Okolicsányi Gyula géplakatos. — Rusz Wenád földmives. — Vojnov Laza magánzó. — Grujin Vidoszáva magánzó. — Gájin Zlatinszka magánzó.

A Vajdaság május havi záródoklata Asszizibe. 1926-ban Asszizi Szent Ferenc halálának hétszáz éves évfordulóját ünnepli a keresztény világ. A katolikus hívők méltóképen akarják megülni a Szent Ferenc-rend nagynevű alapítójának emlékét. A világ minden tájáról ezévből azokra a megszentelt helyekre sietnek a hívők ezrei, ahol a nép szentje legendás életének csodáit művelte és ahol tetemei most is nyugszanak. De utba ejtik a záródoklok Asszizi Szent Ferenc buzgó társának Pádúai Szent Antalnak nyugvóhelyét is; megtekin-

tik mándazokat a műremekeket, amelyeket a belső áhitat és buzgó lelkesedés Isten dicsőségére alkotott; Oiaszország számtalan templomát és műemlékeit. Zarándoklatuk közben ellátogatnak Rómába, hogy a pápa ösztöne előtt hódolatukat bemutassák. A zarándoklatot a bácskai apostoli adminisztrátor már engedélyezte is és annak szervezését Márton Mátyás pápai prelátussal az élén a Sziv Ujság szerkesztő-bizottsága vállalta el. A szervező-bizottság most állítja össze a részletes programot és annak egyik vezetőjétől a zarándokutakra vonatkozólag a következőket tudtuk meg: A zarándokok Szuboticeáról, a tervek szerint, május 19-én este indulnak külön vonaton. Az utirány Szubotica—Vinkovec—Zágreb—Susak—Fiume—Postumie (adelsbergi csepőkőbarlang) Loretto (kegyhely) Róma—Nápoly. Visszafele Florenz—Asszizi—Pádú—Vence—Fiume—Szubotica. Csakis harmadosztályú jelentkezőket veszünk fel. Ezek száma azonban 400-nál több nem lehet. Közös utlevélről és vasuti kedvezményekről úgy a jugoszláv, mint az olasz vasutaknál gondoskodunk. Élelmezés nincs. Mindenki maga gondoskodik arról.

Jelentkezni március 31-ig lehet. A részletes program a jövő héten már kész lesz és akkor a részvételi díjak is megtudhatók. A szállások biztosítása céljából a szervező-bizottság egyik tagja február közepén Olaszországba utazik. Érdeklődőknek bő felvilágosítással szolgál a rendezőség. Ily irányú megkeresések a Sziv Ujság szerkesztőségéhez intézendők. Szubotica, Knjaz Mihajla ul. 2.

Az állatok öngyilkossága.

A modern tudomány egyik legérdekesebb ága az, amely az állatvilág életével és társadalmi berendezkedésével foglalkozik. Tudjuk, hogy a hangyáknak bámulatos fejlettségű szociális életük van, ami arra a feltevésre adhat alkalmat, hogy ezek az apró lények is gondolkodnak. Még feltűnőbb ez a lehetőség a legszűkebb környezetünkben élő háziállatainknál. A kutya okosságáról a legszebb példák tesznek tanúságot. A tudományos világ természetesen megoszlik erre vonatkozó véleményében.

Egyesek pusztán ösztönnek mondják az állatoknak ezt a képességét.

Van azonban egy tekintélyes csoport, amely azt a felfogást vallja, hogy az állatoknak is bizonyos mértékben megvan a gondolkodó képességük. Ennek az álláspontnak az igazolására felhozzák, hogy a kutya neuraszténiában szenved, ami gyakran öngyilkosságba kergeti. Az antwerpeni állatkert gorillája nőstényének elvesztése fölötti bánatában éhségstrájkba lépett és meghalt. Montaigne híres Essais című művében egy kutyáról ír, amely magyára ugrott, hogy együtt hallhasson meg a gazdájával. Egy rochesteri gazdag magánzó kutyáját megfigyelés alá vették, mert veszettnek hitték. A megfigyelés következtében a kutya valóságban kedélybeteg lett és minthogy látta, hogy a gazdája nem keresteti, elkeseredésében nekiment a Medway-folyónak és vízbeesett magát.

Flammarionnak, a híres csillagásznak a felesége meséli, hogy maga is szemtanúja volt egy olyan esetnek, amely feltétlenül igazolja, hogy a kutya gondolkodik. A belgiumi Amiens mellett meghalt egy ismerőse. A halott kutyáját a temetés idején elzárta, mert bizonyosan üvöltött. Amikor a halotti menet elindult a templom felé, a kutya nekiugrott a szoba ablakának, betörte és vonitva rohant a koporsó után egészen a sírig. Négy napig maradt a temetőben, ahol éhenhalt.

Ujabb kutatások azt bizonyítják, hogy a macska is képes hasonló öntudatos elhatározásokra. Maurice Barrés, a tavaly elhunyt kiváló francia író nagyon szerette az állatokat. Társaságban gyakran mesélte el igaz megrendüléssel egy fehér angoramacska szomorú sorsát. Az író egyszer nagyon ideges volt és a lábánál doromboló macskával gorombán bánt. Erre az állat az ablakon keresztül levetette magát a harmadik emeletről és szörnyen halt. Hasonló életuntsági hajlandóságot tapasztaltak a lovaknál is. Az idomított vadállatok körében sem ritka a buskomorsággal járó öngyilkosság. A szabadság utáni vágy épügy megöli öket, mint az embert. A legfeltűnőbb mégis a

Orient Bioskop Csak felnőtteknek! Csak felnőtteknek!
 Hétfőn, február 1-én 5, 7 és 9 órákor
 Kedden, február 2-án 5, 7 és 9 órákor
 Szerdán, február 3-án 5, 7 és 9 órákor
 Penztárnnyítás: d. e. 10—1/2-ig, d. u. 4—6-ig. Vasár- és ünneppnapokon d. e. 10—11 óráig, d. u. 2 órákor. Jön!

Laura la Plante és Pauline Frederick
A 40 éves asszony szerelme.
Smouldering Fires
 Késői láng.
 Gyönyörű erotikus dráma 7 felvonásban.
 A titokzatos fekete álarc. Jön!

skorpió öngyilkossága. Erre vonatkozólag érdekes kísérletet végzett egy olasz tudós. Az állatot körülvette szalmával, gyaluforgáccsal és ezt az anyagot felgyújtotta, hogy a skorpió ne tudjon menekülni. Az állat erre mérges fulánkját önmaga ellen fordította és habozás nélkül átharapta saját testét.

Ezek a példák azt bizonyítják, hogy az állatok öngyilkossága mégsem lehet pusztán ösztönosság. Az állatok pszichológiájának megismerése terén még sok feladatot vár a tudományra.

Nyílttér

Ezen rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Értesítés.

Tisztelettel értesitem a t. közönséget, hogy a Száva Sztójkovity (Vojvode Szepe [Mátyás király] utca 1865. sz.) fűszerüzletét 1926 január 26-án átvettem. Felhívom egyben a nevezett cég esetleges hitelezőit, hogy követeléseiket 8 napon belül jelentésük be, mert később történő bejelentéseket tudomásul nem veszek.

Velikibecskerek, 1926 január 30.
 B. Csizmás.

Kanadába földmunkások és telepes családok.

A kanadai kormány 1926 tavaszára engedélyezte egy bizonyos számú földmunkás és paraszti család kivándorlását.

Az engedélyezett szám kicsiny és azt nem lehet túllépni.

A közelebbi feltételek ingyen megtudhatók a 36

Canadian Pacific

Beograd, Vilzonov trg 107.
 Zagreb, Petrinjska utca 40.

Modern, izléses 29

Ékszerek

a legnagyobb választékban.

A legjobb márkájú

fali- és zsebórák.

Szemüvegek minden kivitelben.

Javítások pontosan. Javítások pontosan.

Schvab Albert

órák, ékszerész és optikus,
 Velikibecskerek, Aleksandrova u.

Od načelnika grada Vel. Bečkereka.

Broj 2237—1926.

IV

Oglas.

A smislu naredbe Ministarstva Unutrašnjih Dela broj 850/1926. a prema zahtevu Ministarstva Inostranih Dela br. 3/1926 od 1. januara 1926. god. imaju se prijaviti podaci o tome, koliko se madjarskih depozita čuva u Bosni, Harcegovini, Banatu, Bačkoj i Baranji, Hrvatskoj i Sloveniji, Medjumurju i Prekomurju i koliko i kakvih depozita koji se čuvaju sada u Madjarskoj potražuju naši podanici iz spomenutih pokrajina, prema 249. i 250. članu Trijanonskog Ugovora o miru.

Pozivaju se sva nadležna, zvanja i zavodi kao i svi ostali zainteresovani, da najkasnije do 5. februara 1926. god. podnesu izveštaje koliko i kakvih depozita potražuju ili duguju.

Upozoruju se svi zainteresovani, da u njihovome sopstvenom interesu, podatke što pre prijave.

Potrebno obaveštanje o načinu kako i kome se imaju izveštaji podneti; može se dobiti kod gradskog računovodstva za vreme zvaničnih časova.

U Vel. Bečkereku, 30. januara 1926. god.

B. Aleksity,
 gradski načelnik.

Velikibecskereken, a Korzón

üzlethelyiséget keresünk mielőbbre.

Ügynököt díjazunk!

Ajánlatok Beinhauer expedicija Szobotica küldendő.

KARBID

50 kg és 100 kg hordókban nagy és kisebb darabokban ismét raktáron van. 185

Özv. Guttman Jakabné és Fiai

Üzletáthelyezés! 189

Tisztelettel értesitem a t. közönséget és üzletbarátaimat, hogy

épület- és butorasztalosműhelyemet

Vojvode Bojovitya (Vörösmarty) u. II. sz. (Laux-féle ház) helyeztem át, hol a legjutányosabban vállalom épület- és butorasztalosmunkákat, üzletberendezéseket stb. A t. közönség további szives pártfogását kérem, tisztelettel Madarász János, épület- és butorasztalos.

Ugyanott egy fiu tanoncnak felvétetik.

Keresek

háromszobás lakást

megfelelő mellékkeliségekkel, lehetőleg a város belsejében. Együttal megvételre keresek egy jókarban levő rövid fekete zongorát. Cim a „Torontál” kiadóhivatalában.

Teljesen jókarban lévő 120 lóerős petróleumos

motorhajó

két motorral, a 60 lóerő, nagyon olcsón eladó.

Érdeklődni:

Aleksandar R. Pavlovity-nál
 Beograd, Jaksityeva u. 15. 184

Telefonszám 21. Alapított 1846.

Pleitz

Fer. Pál
 Veliki Bečkerek, Obiljeva (Zápolya) u. 7. sz.

Könyvnyomdája

Nyomtatványok modern kivitelben. Lapkiadás. Nyomtatványraktár. Tömöntöde. Könyvkötészet. Ruggyantabélyegzőgyártás.